РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
САРМАНОВСКИЙ МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН
СОВЕТ
«ЛЕШЕВ-ТАМАКСКОЕ СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ»
ул. Молодежная, д. 1 а,
с. Лешев Тамак, 423353.
Телефон: (85559) 4-13-24
E-mail: Levtam.Sar@tatar.ru

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
САРМАН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЛӘШӘҮ ТАМАК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

Яшьләр урамы, 1 а йорт,
Ләшәү Тамак авылы, 423353.
Телефон: (85559) 4-13-24
E-mail: Levtam.Sar@tatar.ru

ОГРН 1021601312182 ИНН/КПП 1636001322/163601001

РЕШЕНИЕ **КАРАР**

2015 елның 04 сентябре
№ 17

Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Ләшәү Тамак авыл җирлегенең коммуналь инфраструктурасын комплекслы үстерү программасын раслау турында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131 номерлы Федераль законның 17 статьясындагы 1 өлешенең 6.1 пункты, «Җирлекләрнең, шәһәр округларының коммуналь инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2013 елның 14 июнендәге 502 номерлы карары һәм Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районының Ләшәү Тамак авыл җирлеге Уставы нигезендә Сарман муниципаль районының Ләшәү Тамак авыл җирлеге Советы карар итте:

1. Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Ләшәү Тамак авыл җирлегенең коммуналь инфраструктурасын комплекслы үстерү программасын кушымта нигезендә расларга.

2.Әлеге карарны «Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталы» (PRAVO.TATARSTAN.RU) һәм Сарман муниципаль районы сайтында урнаштырырга.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районының Ләшәү Тамак авыл җирлеге башлыгы Р.Ә. Насыйровка йөкләргә.

Сарман муниципаль районы
Ләшәү Тамак авыл җирлеге
Советы рәисе,
Сарман муниципаль районы
Ләшәү Тамак авыл җирлеге башлыгы ____________Р.А. Насиров

2025 НЧЕ ЕЛГА КАДӘР *<u>ТР Сарман муниципаль районы Ләшәү Тамак авыл җирлегенең</u>* *коммуналь инфраструктурасын комплекслы устерү программасы*

Ләшәү Тамак ав.

Ләшәү Тамак авыл башкарма
комитеты Советы карары белән
расланды

04.09.2015ел № 17

Программа паспорты

Программаның исеме	2025 ЕЛГА КАДӘР ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ САРМАН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЛӘШӘҮ ТАМАК АВЫЛЫ ҖИРЛЕГЕНЕҢ КОММУНАЛЬ ИНФРАСТРУКТУРАСЫН КОМПЛЕКСЛЫ ҮСТЕРҮ ПРОГРАММАСЫ
Программаны эшләү өчен нигез	Ләшәү Тамак авыл җирлеге башлыгы карары нигезендә Ләшәү Тамак авыл җирлегендә яшәүчеләрне коммуналь челтәрләрнең сыйфатлы хезмәт күрсәтүләре һәм тиешле күләмдә эчә торган су белән тәэмин итү бурычларын хәл итү, шул нигездә халыкның сәламәтлеген яхшырту һәм социаль-икътисадый хәлне яхшырту.
Программаның төп эшләүчеләре	Ләшәү Тамак авыл башкарма комитеты
Программаның заказ бирүчесе	Ләшәү Тамак авыл башкарма комитеты
Программаның төп чараларын башкаручылар	Ләшәү Тамак авыл башкарма комитеты, районның коммуналь комплексы оешмалары, башка оешмалар
Программаның максаты	Авыл җирлеге халкын җитәрлек күләмдә коммуналь челтәрләрдә һәм эчә торган су белән сыйфатлы хезмәт күрсәтүләр белән тәэмин итү; шушы нигездә халыкның сәламәтлеге яхшыру; Ләшәү Тамак авыл җирлеге территориясендә социаль-экологик хәлне яхшырту.
Программаның бурычлары	- әлеге программа максатларына ирешү өчен финанс, матди-техник ресурсларны, җитештерү потенциалын берләштерү; - су сыйфаты күрсәткечләренең санитария нормаларына туры килүен тәэмин итү өчен үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү объектларында гомумтөзелеш эшләрен үткәрү; - су бүлеп бирү объектларында гомумтөзелеш эшләрен үткәрү;

	- суны экономияле тотуга юнәлтелгән чаралар уздыру; - торак пунктларда су белән тәэмин итүнең автоном чыганакларында су әзерләү һәм аларны зарарсызландыру технологияләрен гамәлгә кертү эшен дәвам итү - төче су чыганакларын разведкалау һәм торак пунктларда скважиналарны төзекләндерү; - су үткәрү челтәрләрен һәм су белән тәэмин итү системаларын реконструкцияләү.
Программаны гамәлгә ашыру вакыты һәм этаплары	2015 - 2025 ел
Программаны финанслауга ихтыяҗ күләме	Эшләнгән программа нигезендә
Программа үтәлешен тикшереп торуны оештыру	Эшләнгән программа нигезендә
Программаны гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтиҗәләре һәм социаль-икътисадый нәтиҗәлелек күрсәткечләре	Программаны гамәлгә ашыру түбәндәге күрсәткечләргә ирешүне тәэмин итәргә тиеш: торак төзелеше күләмнәрен ел саен 0,5 мең кв.м. га кадәр арттыру; тәүлеккә 105 литрдан 140 литрга кадәр күләмдә су куллану күләмен җиткерү

Нигезләмәдә кулланыла торган төп төшенчәләр

Әлеге программада түбәндәге төп төшенчәләр кулланыла:

1) коммуналь комплексны оештыру-хокукый рәвешенә карамастан, юридик зат, җылылык, су белән тәэмин итү, ташландык суларны чистарту максатларында товарлар җитештерү (хезмәтләр күрсәтү) өчен кулланыла торган (кулланыла торган) инженер инфраструктурасын эксплуатацияләүне һәм (яки) каты көнкүреш калдыкларын утильләштерү (күмү) өчен кулланыла торган объектларны эксплуатацияләүне гамәлгә ашыра;

2) инженерлык инфраструктурасы - муниципаль берәмлекләр территорияләре чикләрендә урнашкан (тулысынча яисә өлешчә) агып төшүче суларны җылылык, су белән тәэмин итү, агып төшүче суларны чыгару һәм чистарту өлкәсендә кулланыла торган һәм бу муниципаль берәмлекләрнең кулланучылар ихтыяҗлары өчен билгеләнгән җитештерү һәм мөлкәти объектлар, шул исәптән торбаүткәргечләр, электр тапшыру линияләре һәм башка объектлар җыелмасы;

3) каты көнкүреш калдыкларын утильләштерү (күмү) өчен файдаланыла торган объектлар - каты көнкүреш калдыкларын утильләштерү (күмү) өчен турыдан-туры файдаланыла торган объектлар;

4) коммуналь комплексны оештыруның җитештерү программасы - каты көнкүреш калдыкларын утильләштерү (күмү) өчен файдаланыла торган инженерлык инфраструктурасын һәм (яисә) каты көнкүреш калдыкларын утильләштерү (күмү) өчен файдаланыла торган инженерлык инфраструктурасын һәм (яисә) объектларны реконструкцияләү чараларын үз эченә алган җылылык, су белән тәэмин итү, агып төшүче суларны чистарту һәм чистарту өлкәсендә аның тарафыннан товарлар (хезмәтләр күрсәтү) җитештерүне тәэмин итү буенча күрсәтелгән оешма эшчәнлеге программасы (алга таба шулай ук - җитештерү программасы);

5) муниципаль берәмлекнең коммуналь инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы - каты көнкүреш калдыкларын утильләштерү (күмү) өчен кулланыла торган коммуналь инфраструктура һәм объектларны төзү һәм модернизацияләү программасы, ул әлеге системаларны һәм объектларны торак һәм сәнәгать төзелеше ихтыяҗлары нигезендә үстерүне, кулланучылар өчен җитештерелә торган товарларның (күрсәтелә торган хезмәтләрнең) сыйфатын күтәрүне, муниципаль берәмлек территориясендә экологик вәзгыятьне яхшыртуны тәэмин итә (алга таба - инженерлык инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы);

6) коммуналь инфраструктураны үстерү буенча коммуналь комплекс оештыруның инвестиция программасы - коммуналь комплексны оештыру өчен билгеләнә торган коммуналь инфраструктура һәм көнкүреш калдыкларын утильләштерү (күмү) өчен файдаланыла торган объектларны төзү һәм (яисә) модернизацияләүне финанслау программасы, коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программасын гамәлгә ашыру максатларында (алга таба шулай ук - инвестиция программасы);

7) коммуналь комплекс оешмалары товарларына һәм хезмәт күрсәтүләренә тарифлар - алар җитештерә торган товарлар (күрсәтелгән хезмәтләр) өчен коммуналь комплекс оешмалары белән исәп-хисаплар башкарыла торган һәм кулланучылар өчен бәяләр (тариф) керә торган бәяләр, коммуналь комплекс оешмалары товарларына һәм хезмәт күрсәтүләренә бәяләрне исәпкә алмыйча;

8) кулланучылар өчен бәяләр (тарифлар) - коммуналь комплекс оешмаларының су белән тәэмин итүне, агып төшүче суларны чыгаруны һәм чистартуны тәэмин итү, каты көнкүреш калдыкларын утильләштерү (күмү), кулланучылар өчен бәяләргә (тарифларга) өстәмә түләүләрне исәпкә алмыйча товарлар җитештерүне (хезмәтләр күрсәтүне) тәэмин итә торган товарларына һәм хезмәт күрсәтүләренә тарифларны кертә торган бәя ставкалары;

9) яңа төзелә торган (реконструкцияләнә торган) күчемсез мөлкәт объектларын (биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны, башка объектларны) коммуналь инфраструктурага тоташтыру тарифы - күрсәтелгән күчемсез мөлкәт объектларын инженерлык-техник тәэмин итү челтәрләренә тоташтыру өчен түләүне формалаштыручы бәя ставкасы (алга таба - коммуналь инфраструктура системасына тоташтыру тарифы);

10) коммуналь комплексны коммуналь инфраструктурага тоташтыру тарифы - коммуналь комплекс оештыру өчен билгеләнә торган һәм коммуналь комплекс оештыруның инвестиция программасын финанслау өчен кулланыла торган бәя ставкасы (алга таба шулай ук - коммуналь комплекс оештыру тарифы);

11) инженер-техник тәэмин итү челтәрләренә тоташтыру өчен түләү - бина, төзелеш, корылма, башка объект төзүне гамәлгә ашыручы затлар керткән түләү, шулай ук бинаны, корылманы, корылманы, башка объектны реконструкцияләүне гамәлгә ашыручы затлар керткән түләү, әгәр әлеге реконструкция яңартыла торган бинаның, төзелешнең, корылманың, башка объектның кулланыла торган йөкләнешен арттыруга китергән очракта (алга таба шулай ук - тоташтыру өчен түләү);

12) кулланучылар өчен бәяләргә (тарифка) өстәмә - коммуналь комплекс оешмалары белән кулланучыларны исәпләгәндә исәпкә алына торган бәя ставкасы коммуналь комплекс оешмаларының инвестиция программаларын финанслау максатларында билгеләнә һәм аның гомуми күләме коммуналь инфраструктураны үстерү буенча инвестиция программаларын гамәлгә ашыручы коммуналь комплекс оешмалары товарларына һәм хезмәт күрсәтүләренә өстәлмәләр суммасына туры килә (алга таба шулай ук - кулланучылар өчен бәяләргә (тарифка) өстәмәләр) суммасына туры килә);

13) коммуналь комплексны оештыру товарларына һәм хезмәтләренә тарифларга өстәмәләр - бәя ставкасы, ул кулланучылар өчен бәяләргә (тарифларга) өстәмәләр нигезендә коммуналь комплекс оештыру өчен билгеләнә, күрсәтелгән оешма белән үзе җитештерә торган товарларны (күрсәтелгән хезмәтләрне) исәпләгәндә исәпкә алына һәм коммуналь комплексны оештыру инвестиция программасын финанслау өчен файдаланыла;

14) тарифлар һәм өстәмәләр - коммуналь комплекс оешмалары товарларына һәм хезмәт күрсәтүләренә тарифлар, инженерлык инфраструктурасына тоташуга тарифлар, коммуналь комплекс оешмалары тарифлары, шулай ук коммуналь комплекс оешмалары товарларына һәм хезмәтләренә тарифларга өстәмәләр һәм «Коммуналь комплекс оешмалары тарифларын җайга салу нигезләре турында» 2004 елның 30 декабрендәге 210-ФЗ номерлы Федераль закон (2005 елның 26 декабрендәге 184-ФЗ номерлы Федераль закон редакциясендә) һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан раслана торган кагыйдәләр нигезендә җайга салынырга тиешле кулланучылар өчен бәяләргә (тарифларга) өстәмәләр;

15) коммуналь комплексны оештыруның җитештерү программасын һәм инвестиция программасын үтәүне мониторинглау - коммуналь комплексны

оештыруның җитештерү программасын һәм инвестиция программасын үтәү турында мәгълүматны, шулай ук каты көнкүреш калдыкларын утильләштерү (күмү) өчен файдаланыла торган коммуналь инфраструктураның һәм объектларның торышы һәм үсеше турында мәгълүматны даими җыю һәм анализлау;

16) коммуналь комплекс оешмалары товарларын һәм хезмәт күрсәтүләреннән файдаланучыларның файдалана алуы - кулланучылар өчен бәяләрне (тарифларны) һәм кулланучылар өчен бәяләрне (тарифларны) исәпкә алып, коммуналь комплекс оешмаларының тиешле товарларны һәм хезмәт күрсәтүләрен кулланучыларга сатып алу һәм түләү мөмкинлеге;

17) җылылык, су белән тәэмин итү, су бүлеп бирү, каты көнкүреш калдыкларын утильләштерү (күмү) өлкәсендә коммуналь комплекс оешмалары товарларын һәм хезмәтләрен кулланучылар - килешү буенча электр һәм җылылык энергиясе, су, каты көнкүреш калдыкларын чыгару һәм утильләштерү (күмү) буенча үз хуҗалык-көнкүреш һәм (яисә) җитештерү ихтыяҗлары өчен каты көнкүреш калдыкларын (алга таба - кулланучылар) сатып алучы затлар. Торак секторында җылылык, су белән тәэмин итү, су чыгару, каты көнкүреш калдыкларын утильләштерү (күмү) өлкәсендә күрсәтелгән оешмаларның товарларын һәм хезмәт күрсәтүләрен түбәндәгеләр үти:

а) күпфатирлы йортларда - торак милекчеләре ширкәтләре, югарыда күрсәтелгән товарларны һәм хезмәтләрне әлеге күпфатирлы йорттагы биналардан файдаланучы затларга яисә күпфатирлы йорт милекчеләре турыдан-туры идарә иткән очракта күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләре тарафыннан сатып алучы идарәче оешмалар;

б) торак йортта - бу йортның милекчесе яисә коммуналь хезмәтләр күрсәтүче ул вәкаләт биргән зат;

18) коммуналь комплексны оештыруның финанс ихтыяҗлары - коммуналь инфраструктураны үстерү буенча коммуналь комплекс оештыруның җитештерү программасын һәм (яисә) инвестиция программасын үтәү өчен кирәкле тарифлар һәм өстәмәләр буенча коммуналь комплекс оештыруның товарларын (хезмәтләр күрсәтүне) сатудан кергән акчалар күләменең исәп-хисап күрсәткечләре.

Муниципаль берәмлекнең кыскача характеристикасы

Ләшәү Тамак авыл җирлеге «Сарман муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 39-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә төзелгән.

Ләшәү Тамак авыл җирлеге составына әлеге закон нигезендә Ләшәү Тамак авылы (Сарман авылы район үзәгеннән 12,1 км ераклыкта урнашкан административ үзәк), Түбән Ләшәү авылы, Сарайлы авылы һәм Дүсем авылы

керә. Җирлек Татарстан Республикасының көнчыгышында, Сарман муниципаль районының көньяк өлешендә урнашкан. Ләшәү Тамак авыл җирлеге көнбатышта Яңа Имән һәм Иске Кәшер авыл җирлекләре, төньякта - Рангазар һәм Мортамак авыл җирлеге, көнчыгышта Сарман муниципаль районының Александровка авыл җирлеге һәм «Җәлил шәһәр тибындагы поселогы» шәһәр җирлеге белән чиктәш.

Ләшәү Тамак авыл җирлегенең гомуми мәйданы 8230,47 га тәшкил итә, шул исәптән торак пунктларның мәйданы - 292,09 га, шулардан: Ләшәү Тамак авылы - 51,06га, Дүсем авылы - 83,2га, Түбән Ләшәү-63,89га, Сарайлы авылы - 93,94 га.

Ләшәү Тамак авыл җирлегенең җирләре уңдырышлы. Климат уртача дымлы. Умартачылык, терлекчелек һәм үсемлекчелек өчен шартлар бар. Җирлек территориясе буенча төбәк әһәмиятендәге табигать һәйкәлләре Минзәлә һәм Салкын елгалары ага.

Җирлек территориясендә «Татнефть» ААҖнең Ромашкино нефть ятмалары территориясендә нефть чыгару эше алып барыла.

Җирлектә ике гомуми белем бирү мәктәбе, ике балалар бакчасы, ике авыл мәдәният йорты, авыл клубы, китапханә, өч фельдшер-акушерлык пункты, Сбербанк бүлекчәсе, “Җәлил” агрофирмасы” ҖЧҖнең авыл хуҗалыгы предприятиесе (“М.Җәлил” бүлекчәсе) бар.

Җирлектә күпләп ял итү зоналары бар (Сабантуй үткәрү өчен).

Ләшәү Тамак авыл җирлегенең Татарстан Республикасының башка районнары һәм Россия төбәкләре белән транспорт элемтәсе хәзерге вакытта төбәк һәм федераль автомобиль юллары аша гамәлгә ашырыла.

Ләшәү Тамак авыл җирлегенең төп транспорт күчәре булып төбәк яки муниципальара әһәмияттәге «Әлмәт-Мөслим» районара автомобиль юлы тора. Алар Ләшәү Тамак авыл җирлеген төньяк-көнчыгыштан көньяк-көнбатышка таба меридиональ юнәлештә кисеп үтәләр, Дүсем С торак пункты аша төньяк-көнбатышка таба «Җәлил - Сарман» төбәкара яки муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлы уза. Җирлекнең көньяк-көнчыгыш өлешендә урман массивында “Азнакай-Дүсем” район автомобиль юлы уза. Торак пунктларның бәйләнеше үзара «Ләшәү Тамак-Сарайлы», «Әлмәт - Мөслим-Түбән Ләшәү», «Җәлил - Сарман - Ләшәү Тамак», «Ләшәү Тамак- Дүсем» автомобиль юллары аша тормышка ашырыла.

Урнашу системасында роль.

Ләшәү Тамак авыл җирлегенең территориаль оешмасы Сарман муниципаль районын күчереп утырту системасының бер өлеше булып тора, ул Татарстан Республикасында халыкны күчерүнең Чаллы төркем системасына керә.

Татарстан Республикасының территориаль планлаштыру схемасында халыкны күчереп утырту системаларын үстерү потенциалына үткәрелгән анализ нигезендә Сарман муниципаль районы таралу системасын үстерү потенциалының уртача күрсәткече булган районнар төркеменә керә.

Халыкны күчерү системасында төп система барлыкка китерүче фактор булып автомобиль юлы тора, аның буенча торак пунктларның бер-берсе белән һәм Сарман районы үзәге белән элемтәсе гамәлгә ашырыла.

Елга челтәре икенче система барлыкка китерүче фактор булып тора, аның буенча тарихи үсеш нәтиҗәсендә җирлек, район һәм Татарстан Республикасының бөтен территориясен күчереп утырту системасы формалаша башлады.

2011ел башына Ләшәү Тамак авыл җирлегенең уртача тыгызлыгы 1 кв. км га 8,2 кеше тәшкил иткән. Башкарылган анализга туры китереп, Сарман муниципаль районының Ләшәү Тамак авыл җирлеге халык тыгызлыгының уртача күрсәткече булган районнар төркеменә керә.

Ләшәү Тамак авыл җирлеге территориясендә 970 кеше яшәгән халык дүрт торак пункт территориясендә яши: Ләшәү Тамак авылы - җирлек үзәге, Сарайлы авылы, Түбән Ләшәү авылы, Дүсем авылы - гади торак пунктлар.

Ләшәү Тамак авыл җирлегенең таралу системасы ике рангтан тора.

Беренче рангны җирлек үзәге Ләшәү Тамак алып тора, анда 230 кеше яши, анда административ функцияләр урнаштырылган, АПК предприятиеләре, мәгариф, мәдәният, спорт, сәламәтлек саклау учреждениеләре, сәүдә предприятиеләре урнашкан.

Икенче рангны Сарайлы авылы, Түбән Ләшәү авылы һәм Дүсем авылы билəп тора. Халыкның гомуми саны 341, 106 һəм 293 кеше.

1. Инженерлык инфраструктурасының торышы

Су белән тәэмин итү

Торак пунктны, агросәнәгать комплексы предприятиеләрен су белән тәэмин итү чыганагы сыйфатында, каптаж ярдәмендә артезиан сулары файдаланыла. Су белән тәэмин итү ихтыяҗлары өчен өске чыганаклар (елгалар, күлләр) аларны артык пычрату сәбәпле файдаланылмый.

Җирлек территориясендә хәзер артезиан сулары хуҗалык-эчә торган һәм янгынга каршы су белән тәэмин итүнең төп чыганаклары булып тора. Су алу корылмалары составына түбәндәгеләр керә: су җыю корылмалары белән бергә 1 күтәрелү насос станциясе, су башнясы һәм суүткәргеч торбалар челтәре.

Ләшәү Тамак авыл җирлеге территориясендә чишмәнең 4 каптажы теркәлгән, аларның якынча куәте - 120 м3/тәүлек.

Чыганак 43,8 мең м3 (тәүлегенә 120 м3) җитештерү куәте булган ЭВЦның төяү насосы белән җиһазландырылган.

Су әзерләү һәм су чистарту бөтенләй булмаган кебек, кулланучыларга башлангыч (табигый) су бирелә, сыйфатлы мөнәсәбәттә яхшы сыйфатлы артезиан скважиналарыннан су бирелә, химик һәм бактериологик күрсәткечләр буенча СанПиН 2.1.4.1074-01 таләпләрен канәгатьләндерүче «Питьевая вода. Эчә торган су белән тәэмин итүнең үзәкләштерелгән системаларының сыйфатына карата гигиена таләпләре. Сыйфатның контроле 1 нче таблицада китерелгән.

1 таблица

Каптажлар үзенчәлеге

авыл җирлеге, торак пункт исеме	Чишмәләр аны/күләме, данә	Саны/күләме данә	Скважиналар җитештерү чәнлеге, $м^3$/сут	Наличие ЗСО, шт.	Кол-во ВБ/емкость, шт.	Сууткәргеч челтәрләренең озынлыгы, км/км
Ләшәү Тамак СП	2	3	720	3	11.2.	17,5
Ләшәү Тамак ав.	1	1	240	1	«1 (1).	1,9
Дүсем ав.	1	1	240	1	«1 (1).	3,4
Сарайлы ав.	-	1	240	1	2)	4,4

Сууткәргеч челтәренең проблемалы характеристикалары түбәндәгеләр:

Сууткәргеч торбаларның искерүе һәм искерүе, арматураның тузуы. Шуңа бәйле рәвештә, еш кына аварияләр һәм агып китүләр була, һәм нәтиҗәдә, үз ихтыяҗларына суны артык күп югалту күзәтелә.

Канализация

Ләшәү Тамак авыл җирлегендә үзәкләштерелгән су чыгару системасы юк.

Халыкның төп өлеше су үткәрми торган стеналы һәм сулы юллардан файдалана. Шәхси төзелеш йортларында чүп-чар чокырлары мөстәкыйль юл белән урнаша.

Территорияне санитар чистарту

Әлеге бүлектә каты һәм сыек көнкүреш калдыкларын оештыру, җыю, алып ташлау, зарарсызландыру, шулай ук поселок территорияләрен җыештыру мәсьәләләре карала.

Атмосфера һавасын, су ресурсларын саклау, зарарлы йогынты чыганакларын ачыклау, юкка чыгару, файдаланылмый торган сәнәгать калдыкларын зарарсызландыру мәсьәләләре «Әйләнә-тирә мохитне саклау» бүлегендә карала.

Гамәлдәге төзелеш каты көнкүреш калдыклары барлыкка килү чыганагы булып тора. Аларны шартлы рәвештә 4 нче һәм 5 нче класслы куркыныч калдыкларга кертергә мөмкин. Көнкүреш калдыклары, торак пунктлар янында урнашкан санкцияләнгән чүплекләргә чыгарыла.

җылылык белән тәэмин итү

Ләшәү Тамак авыл җирлеге территориясендә торак пунктлар - Ләшәү Тамак авылы, Сарайлы авылы, Түбән Ләшәү авылы, Дүсем авылы урнашкан.

Хәзерге вакытта йорт корылмаларын җылылык белән тәэмин итүнең локаль чыганакларыннан - табигый газда түбән басым ясаучы бер контурлы индивидуаль көнкүреш казаннарыннан җылыталар.

Ләшәү Тамак авыл җирлегенең җәмәгать учреждениеләре (гомуми белем бирү мәктәбе, мәдәният йорты) 100 кВт һәм аннан да азрак куәтле котельныйлардан файдалана. Авылдагы казанлыларга мәгълүмат юк.

Газ белән тәэмин итү

Хәзерге вакытта Ләшәү Тамак авыл җирлеген газ белән тәэмин итү югары басымлы магистраль газүткәргечтән, бүлүче газүткәргечләр һәм “Сарман” ГРС газ бүлү станциясе аша гамәлгә ашырыла.

Табигый газ Ләшәү Тамак авыл җирлегенең авыл торак пунктларына югары басымлы авылара газүткәргечләр буенча ГРСтан газ бүлү пунктларына кадәр (ГРП, ШРП) бирелгән. Алга таба түбән басым челтәрләре буенча турыдан-туры кулланучыга.

№ пп	Территория исеме	ГРП		ШРП		Газүткәргеч басым түбән	
		, шт	җитешт ерүчәнл ек, м3/сәг	, шт	җитештерүчә нлек, м3/сәг	материалы	Озынлыгы, м
1	**Ләшәү Тамак**						
	Ләшәү Тамак ав.	1	17000	-	-	С.	4878
	Сарайлы авылы	1	10010	-	-	С.	5127

	Түбән Ләшәү ав.	1	11010			С.	3750
	Дүсем ав.	1	17000	-	-	С.	7109

Электр белән тәэмин итү

Татарстан Республикасы Ләшәү Тамак авыл җирлеген, Сарман районын электр белән тәэмин итү югары вольтлы подстанциядән гамәлгә ашырыла:

- "КНС-63" 63 нче ПС / 35 / 6 кВ ". «КНС-63» ПС трансформаторларының куәте 1х6,3 МВА, 1Х4 МВА, «КНС-63» ПС аша Ләшәү Тамак, Дүсем урамнары куллануычылары.

«ПС № 83 «КНС-63» 35/6 КВ». "КНС-62" ПС трансформаторларының куәте

Ул - 1 Х6,3 МВА, «КНС-62» ПС нән Түбән Ләшәү т.п.

"КНС-74" 7 нче ПС 35/6 кв. метрлы "КНС-74" ПС трансформаторларының куәте 1Х6,3 МВА тәшкил итә. «КНС-62» ПС-ннән Сарайл т.п. куллануычылар сатып алынган.

ПСда РУ саны подстанция киеренкелеге дәрәҗәсе санына туры килә.

Подстанцияләр буенча мәгълүматлар таблицада күрсәтелгән

ПСның урыны	**Диспетчерлык номеры һәм ПС исеме**	**трансф. саны**	**кВА**	**Подстанциянең көчәнеше, кВ**	**Трансформататорның үткәрү сәләте (Рпр.-ф.)**		**Ел ахырына планлаштырылган куәт резервы күләме, кВт**	
					кВа	**кВт**	**кВа**	**кВт**
Чатры т.п.	63-КНС-63	Т-1	6300	35/6	-	-	-	-
		Т-2	4000					
Түбән Ләшәү т.п	83-КНС-62	Т-1	6300	35/6	-	-	-	-
Түбән Ләшәү т.п	7-КНС-74	Т-1	6300	35/6	-	-	-	-

Ләшәү Тамак авыл җирлегендә Сарман электр челтәрләре мәгълүматлары буенча 14 трансформатор подстанция урнашкан.

№ пп	**Диспетчерлы КТП номеры**	**Көчәнеше, кВ**	**КТП, кВА куәте**	**КТП, ВА куәте резервы**
Ләшәү Тамак ав.				
1	11.2.	6/0,4 кВ	1х160	133,8
2	№ 54102	6/0,4 кВ	1х100	45,85
4	№ 54103	6/0,4 кВ	1х630	562,28
5	№ 54104	6/0,4 кВ	1х160	136,8

Дүсем ав.				
1	№54301	6/0,4 кВ	1х100	30,51
Түбән Ләшәү ав.				
1	№ 54201	6/0,4 кВ	1х160	64,25
2	№ 54202	6/0,4 кВ	1х160	142,8
Сарайлы ав.				
1	№ 54001	6/0,4 кВ	1х100	52,89
2	№ 54002	6/0,4 кВ	1х250	223,13
3	№ 54003	6/0,4 кВ	1х250	216,13
4	№ 54004	6/0,4 кВ	1х160	130,8
5	№ 54001	6/0,4 кВ	1х100	46,39
6	№ 54001	6/0,4 кВ	1х100	81,25

Ләшәү Тамак авыл җирлегенең торак пунктлары ТП һәм КТП электр белән тәэмин ителеше 10 кВ һавадан ВЛ һәм КЛ белән башкарылган.

Тимер-бетон һәм ж/б өстәмәләр белән агач баганалар тибы. Физик халәт канәгатьләнерлек. Таянуларны алыштыру таләп ителми. Электр энергиясен тапшыруның барлык линияләре үзара резервланучы

Ләшәү Тамак авыл җирлегенең электр челтәрләрен схема рәвештә хәл итүнең гамәлдәге төре - бoҗра һәм радиаль. Әлеге схемалар торак пунктларны һәм сәнәгать производстволарын тиешле дәрәҗәдә электр белән тәэмин итә һәм көчле үзгәртеп корулар таләп итми.

РФ Хөкүмәтенең 31.08.06 номерлы карары нигезендә, анда актив һәм реактив куәт нисбәте күрсәткечләрен исәпләү тәртибе расланган. Актив һәм реактив куәт арасындагы нисбәт үзгәргән очракта, 0,94 чикләрендә косинусны саклау чараларын карарга.

Эшләнмәгән челтәрләр

Хәзерге вакытта Ләшәү Тамак авыл җирлеген телефонлаштыру әлеге районның торак пунктларында урнашкан телефон станцияләреннән гамәлгә ашырыла.

№ пп	Урнашу урыны	АТС тибы	Гамәлгә кертү елы	Проект сыешлыгы	Куллану сыешлыгы	Тигезлеге 1000 жит.	Кабель тибы, МСС	МСС озынлыгы, км
1	Ләшәү Тамак т.п.	ЛВ-М-4	2009	112	100	180	КСПЗП 1Х4Х09	23,500

Ләшәү Тамак авыл җирлегенең АТСта киңәю өчен буш мәйданнар бар.

Элемтә туры туклану зонасы белән шкаф системасы буенча оештырылган.

Сызыклы хуҗалык - кабель-һава, траншеяда һәм кабельле канализациядә һәм һава буенча терәкләрдә кабельләр белән башкарылган. Ләшәү Тамак авыл җирлегендә кабельләрнең озынлыгы тип кабельләр таблицасында күрсәтелгән: җепселле-оптик кабельләр.

Телефон станцияләре Россиянең бөтен территориясе белән шәһәрара элемтәләрне, шулай ук, БДБ илләрен дә кертеп, халыкара сөйләшүләрне тәэмин итә.

Шәһәрара элемтә җепселле-оптик тапшыру линиясе белән оештырылган. ТР буенча физик бозжра оештырылган, ул каналларны җитәрлек күләмдә кулланырга мөмкинлек бирә. Абонентлар өчен шәһәрара һәм халыкара элемтәнең 9 операторын сайлау мөмкинлеге бирелә.

Телевидение "ТРК ТВТ" ААҖ телевизион системасыннан тормышка ашырыла.

Радиотрансляция гамәлдәге ГРТС системасыннан гамәлгә ашырыла.

2. Программаның төп максатлары һәм бурычлары, аны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары

Инженерлык инфраструктурасын үстерү чаралары

1. Су белән тәэмин итү

Хәзерге вәзгыятьтә җирлек халкын эчәргә яраклы яхшы сыйфатлы су белән тәэмин итү проблемаларын хәл итү өчен, муниципаль берәмлекләрнең дәүләт хакимияте органнары, авыл һәм шәһәр җирлекләре органнары, кызыксынучы оешмалар катнашында, җир асты суларының разведкаланган запасларын үзләштерүне интенсивлаштырырга, яңа ятмаларны ачыклау эшләрен киңәйтергә кирәк. Моннан тыш, авыл торак пунктларында су белән тәэмин итүнең автоном чыганакларын төзү практикасын дәвам итәргә, су белән тәэмин итүнең һәм су бүлеп бирүнең капиталь объектларын төзүне гамәлгә ашырырга, су белән тәэмин итүнең гамәлдәге системаларын реконструкцияләргә һәм гамәлдәге корылмаларда су әзерлеген нәтиҗәле техник чишелешләр кертергә кирәк.

Әлеге программаның максатлары түбәндәгеләр:

-Ләшәү Тамак авыл җирлеге халкын җитәрлек күләмдә норматив сыйфатлы су белән тәэмин итү;

шушы нигездә халыкның сәламәтлеген яхшырту;

-Ләшәү Тамак авыл җирлеге территориясендә социаль-экологик хәлне яхшырту.

Программаның бурычлары

-әлеге программа максатларына ирешү өчен финанс, матди-техник ресурсларны һәм җитештерү потенциалын берләштерү;

- су белән үзәкләштерелгән тәэмин итү объектларында су сыйфаты күрсәткечләренең санитария нормаларына туры килүен тәэмин итү өчен гомумтөзелеш эшләрен үткәрү;

- суны экономияле тотуга юнәлдерелгән чаралар үткәрү;

-Ләшәү Тамак авыл җирлегендә су җыю җайланмаларының автоном чыганакларында су әзерләү һәм зарарсызландыру технологияләрен кертү эшен дәвам итү;

- җирлекнең торак пунктларында төче су ятмаларын тикшерү һәм скважиналарны төзекләндерү;

- су үткәрү челтәрләрен һәм су белән тәэмин итү системаларын реконструкцияләү.

- торак секторын үстерү һәм торак төзелеше өчен җир кишәрлекләрен комплекслы үзләштерү өчен шартлар тудыру;

- халыкка коммуналь хезмәтләр күрсәтүнең сыйфатын һәм ышанычлылыгын күтәрү, максатчан параметрларны тәэмин итү һәм торак төзелеше күләмнәрен арттыру өчен гамәлдәге төзелеш урыннарында коммуналь инфраструктураны үстерү һәм модернизацияләү мөмкинлеген тәэмин итү.

Гомуми су куллану торак йортларда һәм җәмәгать биналарында хуҗалык-эчә торган ихтыяҗларга су тотуны, тышкы янгын сүндерүгә, урамнарга һәм яшел үсентеләргә су тотуны үз эченә ала.

Халыкның хуҗалык-эчә торган ихтыяҗларына су чыгымнары, СНиП 2.04.02-84* п.2.1 п. буенча кабул ителгән биналарны (санитар-техник җиһазларны) төзекләндерүгә бәйле рәвештә, бер кешегә су куллану нормасыннан чыгып исәпләнгән. Ясалма су куллану җәмәгать биналарында хуҗалык-эчә торган һәм көнкүреш ихтыяҗлары өчен су чыгымнарын үз эченә ала.

Тышкы янгын сүндерүгә су тоту нормасы һәм торак пунктта бер үк вакытта янгыннар саны 5 нче СНиП 2.04.02-84 нче таблица нигезендә кабул ителде. Анда яшәүчеләрнең һәм төзелешнең катлар санына бәйле рәвештә 5л/с (5 л/с су чыгымындагы 1 янгын) булган хәлгә һәм генераль планны гамәлгә ашыруның барлык срокларына карап билгеләнгән. Янгынны сүндерү озынлыгы - 3 сәгать. 8.13130.2009 Торакта 50дән кимрәк кеше булса янгынны сүндерү каралмаган.

Урамнарга һәм яшел утыртмаларга су тоту нормасы СНиП 2.04.01-85 * 3 нче таблица нигезендә кабул ителде һәм 1 кешегә 60 л/тәүлек тәшкил итәчәк.

Гамәлдәге хәлгә исәп-хисап нәтиҗәләре, генераль планны гамәлгә ашыруның барлык срокларына таблицада бирелгән.

Су куллану нормалары

№ пп	**Торак йортларны төзекләндерү дәрәҗәсе:**	**л/тәүлек**

1	Эчке суүткәргеч, канализация, үзәкләштерелгән кайнар су белән тәэмин итү белән җиһазландырылган биналар	250
2	Җирле су җылыткычлар белән дә шулай ук	190
3	Шулай ук ваннасыз	120
4	Су җыю колонкаларыннан су куллану белән бәйле йортлар	40

Су белән тәэмин итүнең төп юнәлешләре - район халкын эчәргә яраклы су белән өзлексез тәэмин итү, системаларның ышанычлылыгын арттыру, челтәрләрдә аварияләр санын киметү, челтәрләрнең үткәрү мөмкинлеген арттыру, су югалтуны киметү.

Үсеш концепциясен гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге чараларны үтәү күздә тотыла:

2017 елга кадәр Ләшәү Тамак авылында су җыю башняларын һәм савытларын реконструкцияләү;

2. Ләшәү Тамак авылы Дүсем ав. насос җиһазларын 2020 елга кадәр алмаштыру;

3. үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системасы белән торак пунктларны тәэмин итү, янгын гидрантларын һәм су ташуны турыдан-туры торак йортларга һәм халыкка хезмәт күрсәтү предприятиеләренә урнаштырып, урамнар буйлап божра суүткәргеч челтәрен оештырып;

4. Ләшәү Тамак авылында заманча технологияләр нигезендә торбалар кулланып су белән тәэмин итү челтәрләрен реконструкцияләү һәм алмаштыру - 1.90км, Сарайлы авылында - 2,20км.

5. Ләшәү Тамак авылында су белән тәэмин итүнең яңа челтәрләрен төзү - беренче чиратта (1,9 км) .

7. Су манараларын һәм артезиан скважиналарын исәпкә алу приборлары белән җиһазлау, диспетчерлаштыру системасын гамәлгә кертү;

8. Кулланучылар тарафыннан суны рациональ тоту һәм су белән тәэмин итү системасында суның сыйфатын мониторинглау системасын камилләштерү буенча контрольне көчәйтү.

Агросәнәгать комплексының гамәлдәге һәм тәкъдим ителә торган эре объектларына (терлекчелек фермаларына) су белән тәэмин итүнең үз чыганакларыннан (арт.скважина, чишмәләр каптажы һ.б.) оештыру тәкъдим ителә.

Скважиналарның урнашуы һәм саны сынау насосларыннан һәм скважинаның дебитын билгеләгәннән соң тәгаенләнә.

Суүткәргечнең диаметрларын, челтәрләрен һәм корылмаларын исәпләү территорияне проектлауның геологик, геоморфологик һәм гидрогеологик шартларын исәпкә алып проектлауның алдагы стадияләрендә башкарыла.

Халык тарафыннан хисап су куллану

2 таблица

№ пп	Авыл җирлекләре һәм торак пунктлар исемнәре	Коммуналь сектор Халык саны Уртача тәүлек.					Qмах, м3/сут	Билгеләнмәгән чыгымнар, м3/тәүлек	су сибү, м3/сут	Янгын сүндерү, м3/сут	Барлыгы, м3/тәүлек
		(1)	(2)	(3)	(4)	Qср, $м^3$/тәүлек					
Хәзерге торышы.											
1	Ләшәү Тамак авылы	-	48 9,12	157 21,98	36 1,44	**241 32,54**	39,05	4,88	14,46	54,0	**122,39**
2	Дүсем ав.	-	56 10.64	182 25,48	42 1,68	**280 37,8**	45,36	5,67	16,08	54,00	**121,73**
3	Түбән Ләшәү ав.	-	24 4,56	80 11,2	18 0,72	**122 16,48**	19,78	2,47	7,32	54,00	**83,57**
4	Сарайлы ав.		69 13,11	226 31,64	52 2,08	**347 46,83**	56,20	7,02	20,82	54,00	**138,04**
Гамәлгә ашыруның 1 чираты (2020г)											
1	Ләшәү Тамак авылы	-	83 15,77	154 21,56	-	**237 37,33**	44,80	5,60	14,22	54,00	**118,62**
2	Дүсем ав.	-	88 16,72	189 26,46	14 0,56	**291 43,74**	52,49	6,56	17,46	54,00	**130,51**
3	Түбән Ләшәү ав.	-	39 7,41	70 9,8	-	**109 17,21**	20,65	2,58	6,54	54,00	**83,77**
4	Сарайлы ав.	-	99 18,81	213 29,82	16 0,64	**328 49,27**	59,12	7,39	19,68	54,00	**140,19**
Гамәлгә ашыруның хисап срогы (2025г)											
1	Ләшәү Тамак авылы	-	81 15,39	148 20,72	-	**229 36,11**	43,33	5,42	13,74	54,00	**116,49**

2	Дүсем ав.	-	81 15,39	150 21,0	-	**231 36,39**	43,67	5,46	13,86	54,00	**119,99**
3	Түбән Ләшәү ав.	-	-	-	45 1,8	**45 1,8**	2,16	0,27	2,7	54,00	**59,13**
4	Сарайлы ав.	-	105 19,95	195 27,3	-	**300 47,25**	26,70	7,09	18,0	54,00	**135,79**

2. Су төзелеше

Исәп-хисап чыгымнары

Торак пунктларны канализацияләү системасын проектлаганда көнкүреш агып төшүче суларны торак һәм иҗтимагый биналардан тәүлеккә уртача уртача исәпләнгән исәпләнгән исәпләнгән исәпләнгән исәпләнгән исәпләнгән су кулллануны территорияләргә һәм яшел утыртмаларга су тотуны исәпкә алмыйча, уртача тәүлеклек уртача исәпләнгән исәпләнгән исәпләнгән су куллануга кабул итәргә кирәк.

Гамәлдәге хәлгә исәп-хисап нәтиҗәләре, программаны гамәлгә ашыруның барлык срокларына:

Су бүлеп бирү нормалары

№ пп	Торак йортлар төзекләндерү дәрәҗәсе	$q_{ж}$л/сут
1	Эчке сүүткәргеч, канализация, үзәкләштерелгән кайнар су белән тәэмин итү белән җиһазландырылган биналар	250
2	Җирле су җылыткычлар белән дә шулай ук	190
3	Шулай ук ваннасыз	120
4	Су куллану белән бәйле йортлар су җыю колонкаларыннан	25

Халык тарафыннан хисап тоту

2 таблица

№ пп	**Авыл жирлекләре һәм торак пунктлар исемнәре**	**Коммуналь сектор Халык саны Уртача тәүлек чыгымы.**					**Qмах, м3/сут**	**Билгеләнмәгән чыгымнар, м3/тәүлек**	**Барлыгы, м3/тәүлек**
		(1)	**(2)**	**(3)**	**(4)**	**Qср, м^3/тәүлек**			
Хәзерге торышы.									
1	Ләшәү Тамак авылы	-	48 9,12	157 21,98	36 1,44	**241 32,54**	39,05	1,63	**40,68**
2	Дүсем ав.	-	56 10.64	182 25,48	42 1,68	**280 37,8**	45,36	1,89	**47,25**
3	Түбән Ләшәү ав.	-	24 4,56	80 11,2	18 0,72	**122 16,48**	19,78	0,82	**20,6**
4	Сарайлы ав.		69 13,11	226 31,64	52 2,08	**347 46,83**	56,20	2,34	**58,54**
Гамәлгә ашыруның 1 чираты (2020г)									
1	Ләшәү Тамак авылы	-	83 15,77	154 21,56	-	**237 37,33**	44,80	1,87	**46,67**
2	Дүсем ав.	-	88 16,72	189 26,46	14 0,56	**291 43,74**	52,49	2,19	**54,68**
3	Түбән Ләшәү ав.	-	39 7,41	70 9,8	-	**109 17,21**	20,65	0,86	**21,51**
4	Сарайлы ав.	-	99 18,81	213 29,82	16 0,64	**328 49,27**	59,12	2,46	**61,58**
Гамәлгә ашыруның хисап срогы (2025г)									
1	Ләшәү Тамак авылы	-	81 15,39	148 20,72	-	**229 36,11**	43,33	1,81	**45,14**
2	Дүсем ав.	-	81 15,39	150 21,0	-	**231 36,39**	43,67	1,82	**45,49**
3	Түбән Ләшәү ав.	-	-	-	45	**45**	2,16	0,09	**2,25**

					1,8	**1,8**			
4	Сарайлы ав.	-	105 19,95	195 27,3	-	**300 47,25**	26,70	2,36	**59,06**

Халыкның санитар-гигиена шартларын яхшырту һәм су чыганакларының экологик иминлеген яхшырту максатларында чараларда түбәндәгеләр күздә тотыла:

1. составына Сарайлы авылында агып төшүче суларны эшкәртү корылмалары кирә торган куәте с70м3/тәүлек булган компактлы чистарту корылмаларын төзү;

2. Ләшәү Тамак авылында, Дүсем авылында 1 нче чиратка септиклар төзү;

3. Гамәлдәге һәм проектлана торган септиклардан һәм янган торак һәм иҗтимагый төзелешләрдән агып төшүче суларны чыгаруны оештыру;

4. Заманча материаллардан торбалар кулланып канализация челтәрләрен, беренче чиратта, Ләшәү Тамак-2.0км авылында, Дүсем-2км авылында заманча технологияләр нигезендә төзү;

Тиешле чистарту корылмалары белән үзәкләштерелгән канализация системасын үстерүгә кадәр күпфатирлы (секция) төзелешле җәмәгать-көнкүреш биналарына һәм торак йортларга хезмәт күрсәтү өчен агып төшүче суларны чистартып, җирле канализация урнаштыру тәкъдим ителә;

Территорияне проектлауның геологик, геоморфологик һәм гидрогеологик шартларын исәпкә алып, проектлауның алдагы стадияләрендә канализация трассасы, диаметрлар исәпләве һәм ОС урнашуы анықланырга тиеш.

Өске агымны оештыру

Планлаштырылган территорияне төзекләндерү, аның гомуми һәм санитария шартларын яхшырту максатларында проектта өстән-өстән агып төшүне оештыру һәм су агызу челтәрләрен урнаштыру күздә тотыла.

Беренче чиратта проектта яңгыр суы агымы ачык челтәре тәкъдим ителә. Ул катлаулы һәм кыйммәтле корылмаларны таләп итми торган иң гади система булып тора.

Авыл җирлегенең бөтен территориясендә, юлның ике ягында - торак пунктларда ачык лотоклар (кюветлар) буенча эшләр башкарыла.

Канау һәм кювет кисеменең төре һәм зурлыгы гидравлик исәпләү нигезендә билгеләнә. Аларның тирәнлеге 1,2 м дан артмаска тиеш. кювет ярларының әйләнешен 1:1.5 кюветлар буенча озынча уклоннар 0,003 (0.3%) дип билгелиләр.

Су үткәргеч лотокларның нигез тирәнлеген, озынлыгын һәм урнашу урынын юллар проектлаганда аерым эш проекты итеп билгеләргә.

Юлдан тимер-бетон торбалар һәм лотоклар буйлап кюветтан су агызырга кирәк. Аларның диаметрын, озынлыгын, тайпылышын эш проекты стадиясендә билгеләргә.

Су бассейнын саклауга һәм суның сыйфатына карата таләпләрнең югары булуын исәпкә алып, торак пунктлар территориясеннән пычранган өске суларны чыгаруны, тиешле чистартылганнан соң, чистарту корылмалары аша су җыю җайланмалары аша башкарырга тәкъдим ителә.

Исәп-хисап срогына, территорияне төзекләндерү арткан очракта, проект тарафыннан ябык типтагы су агымы челтәре тәкъдим ителә. Ул иң камил һәм территорияләрне төзекләндерү таләпләренә җавап бирә. Җир асты су үткәргеч торбалар - коллекторлар челтәреннән тора, җир өсте суларын яңгыр сулары белән туендыру коелары аша кабул итеп һәм җыелган суларны су агымы челтәренә юнәлтә.

Яңгыр канализациясе челтәре (ябык типлы) үтеп йөрү, түбә һәм мәйданнардан атмосфера суларын чыгару өчен билгеләнгән.

Торак пунктларның авыл территорияләрендә урнашкан аеруча пычранган кишәрлекләрдән җир өсте сулары аларны сулыкларга ташлау алдыннан локаль чистарту корылмаларында яисә яңгыр канализациясе челтәрендә чистартылырга тиеш. Чистарту корылмаларына өске катлауның пычранган өлеше бирелергә тиеш, ул яңгырлар яуган, кар капламы эрегән һәм юл капламнары юылган чорда барлыкка килә.

Яңгырның аеруча интенсив өлешенә һәм иң күп агып төшә торган карлы суларга караган пилот чыгымнар су өстенә чистартылмаган килеш төшә.

Чистарту корылмалары алдында аккумуляцияләү сыйдырышлыгын булдырырга кирәк. Су үткәрү линиясе буенча шартлыча-чиста яңгыр сулары агып төшә, сулар чистартылган сулар белән бергә, техник шартлар нигезендә, су кабул итү бүлмәсенә агып төшә.

Аккумулланган яңгыр суларын 1-2 тәүлек агызып торалар. Шул ук вакытта 80-90%ка үлчәнгән матдәләр һәм ХПК күләме кимүенә ирешелә. Ачыкланган суның күләме 1-2 тәүлек эчендә кабул ителә.

Зур территорияләрдән (сәнәгать предприятиеләре, склад хуҗалыклары, автохуҗалыклар һ.б.) өске агым сулары, шулай ук авыл территорияләрендә урнашкан аеруча пычранган кишәрлекләрдән (бензозаправка станцияләре, автомашиналар стоянкалары, зур автобус станцияләре һ.б.) аларны сулыкларга ташлау алдыннан локаль яки куак чистарту корылмаларында яки яңгыр канализациясе челтәрендә чистартылырга тиеш.

Яңгыр канализациясе коллекторлары буенча чистарту корылмаларына шартлы-чиста сулар килә ала, аларны поселок яңгыр канализациясе челтәренә ташларга рөхсәт ителә:

- шартлы-чиста җитештерү сулары;
- чистартуны таләп итми торган конденсацион җайланмалар һәм җитештерү аппаратурасын суытудан;
– грунт (дренаж) сулары;
- локаль чистарту корылмаларында аларны чистартканнан соң, автомашиналар юудан су.

Әлеге суларның составы «Агым суларын агып төшүче сулар белән пычранудан саклау кагыйдәләре» таләпләрен канәгатьләндерергә һәм аларны чыгару Дәүләт санитария күзәтчелеге органнары тарафыннан расланырга тиеш.

Бер һәм ике катлы төзелгән территорияләрдән яңгыр суларын агызу ачык су үткәргеч җайланмаларны (урам лоткалары, юл кюветлары, су үткәргеч канаулар) куллану юлы белән проектлана, күперләр яки торбалар урамнар, юллар һәм тротуарлар белән кисешкән урында торбалар яки торбалар салу юлы белән проектлана. Лотларның алга таба тайпылышы 0,003 дән дә ким булырга тиеш түгел.

Яңгыр кабул итү коелары юлның озакка сузылган участокларында (күтәрелү) юллар лотоклары буйлап, юл чатларында һәм җир өсте сулары кушылдыгы ягыннан җәяүле кичүләрдә, түбән урыннарда, түбән төшү урыннарында, өске

сулары агып тормаган ишегалды һәм парк территорияләрендә юллар лотоклары буйлап урнаша. Төп коллектор булган ботаклар белән яңгыр сулары берләшә.

Су үткәрү коллекторының диаметры эш проекты стадиясендә исәпләү белән билгеләнергә тиеш.

Су асты коллекторларына нигез салуның нормаль тирәнлеге 2-3 м, чикле 5-6 м.

Яңгыр суларын алдан чистартканнан соң, су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зонасыннан читтә урнашкан су кабул итү бүлмәләренә озатырга тиеш.

Сууткәргечләрнең ябык челтәре борт ташлары белән әйләндереп алынган юллар буенча төзелеш зонасында, һәм зур булмаган уклонлы территорияләрдә - 0,004 тән дә ким булмаган урыннарда, мәйданнарда, ачык типтагы су үткәргечне куллану уңайлырак булмаган җәмәгать биналары урнашкан урыннарда күздә тотыла.

Су объектларына агып төшә торган агып төшүче суларны чистарту дәрәҗәсе җир өсте суларын агып төшүче сулар белән пычранудан саклау кагыйдәләренең таләпләренә җавап бирергә тиеш. Техник максатларда, ашламалар һәм башка максатлар өчен зарарсызландырылган явым-төшемнәрне куллану өчен шартлыча чиста яңгыр суларын файдалану мөмкинлеген ачыкларга кирәк.

Чистарту корылмалары тибы һәм су бүлеп бирү системалары схемасы эш проектлары стадиясендә эшләнергә тиеш.

Биналар, корылмалар төзегәндә, асфальт юллар һәм тротуарлар салганда, спорт мәйданчыклары төзегәндә, ял зоналарында җир өсте суларын фильтрлау күләме кими һәм территорияләрдән чыгарыла торган су күләме артачак.

Өске суларны бүлеп чыгару буенча барлык чараларны катгый уздыру таләп ителә.

Алга таба, өске катлауны бүлеп бирү чараларының һәркайсы, территориянең инженер-геологик һәм гидрологик өйрәнелүен һәм проект чишелешләре вариантларын техник-икътисадый чагыштыруны исәпкә алып, мөстәкыйль проект рәвешендә эшләнергә тиеш.

Торак пунктларны тулысынча төзекләндерү өчен яңгыр канализациясе проектын эшләү тәкъдим ителә.

3. Территорияне санитар чистарту

Елына 1 кешегә калдыклар җыю нормалары «Торак урыннарны санитар чистарту һәм җыештыру» белешмәлеге (Мәскәү, 1990 еллар) һәм СНиП 2.07.01-89*:

- каты көнкүреш калдыклары - елына 1,5-1,1 м3 (төзекләндерү дәрәҗәсенә карап (1 кешегә),
- смёт 1 м2 - 5-15 кг,
- чокырлардан сыеклык - 2000 л.

Авыл җирлеге территориясендә яшәүче торак секторыннан каты көнкүреш калдыклары күләме хисап чорларына таблицада китерелде

исеме	**Каты көнкүреш калдыклары күләме, м3**		
	Хәзерге торышы.	**2011 елдан 2020елга кадәр беренче чират**	**2021 елдан 2025елга кадәр хисап срогы**
Ләшәү Тамак СП	1485,0	14475,0	18112,5

Контейнерларның кирәкле саны түбәндәге формула буенча исәпләнә:

Псб= (СхТхКр):(VхКз), кайда

Контейнерлар саны, шт;

Т - чыгару ешлыгы, асылы;

Кр=1,05 - контейнерларны бушатканнан соң контейнерлар калдыклары белән кабат тутыру коэффициенты;

V = 1,2 м3 - бер контейнерның күләме;

Кз=0,75 - контейнерларны тутыру коэффициенты.

Каты көнкүреш калдыкларын туплауның тәүлеклек нормасы түбәндәге формула буенча исәпләнә:

С= (РхNхКН), анда

С - каты көнкүреш калдыкларын туплауның тәүлеклек нормасы;

Р - территориядә яшәүче йорт биләмәләре һәм башка торак объектлары саны;

N - 1 кешегә туплануның уртача тәүлеклек нормасы (0,003-0,004 м3), торакның төзеклегенә карап;

КН=1,25 - каты көнкүреш калдыкларын туплауның тигезсезлеге коэффициенты.

3.9.3.2 нче таблицада хисап чорлары буенча җирлек өчен кирәкле санда контейнерлар һәм контейнер мәйданчыклары китерелгән.

Контейнерлар һәм контейнер мәйданчыклары тиешле санда хисап чорларына (торак төзелеше өчен)

пп	**исеме**	**Контейнерлар, бункерлар саны, данә.**		**Контейнер мәйданчыклар, шт**	
		2020 елның беренче чираты	**2025 елның хисап срогы**	**2020 елның беренче чираты**	**2025 елның хисап срогы**
	Ләшәү Тамак СП	7	5	7	5

Урып-җыю машиналарының тиешле нормасы, 2.07.01-89 нигезендә, түбәндәгеләрне төзи:

- чүп ташучылар - 100 мең кешегә 20 данә;
- урып-җыю машиналары - 1 млн. м2 мәйданга 60 данә;
- ассенизация машиналары - 100 мең кешегә 20 данә.

Исәп-хисап чорлары буенча урып-җыю транспорты саны түбәндәгечә булачак:

- I чиратка (2010 елдан 2020 елга кадәр):

чүп ташучылар - 20 х 978 : 100000 = 1 шт;

ассенизация машиналары - 20 х 978 : 100000 = 1 шт;

- 2035 елның хисап срогына:

чүп ташучылар - 20 х 857 : 100000 = 1шт;

ассенизация машиналары - 20 х 857 : 100000 = 1шт.

Авыл җирлегенең генераль планында көнкүреш калдыкларын җыю, алып китү һәм утильләштерү системасын оптимальләштерү, территорияне санитар чистарту чаралары каралган:

- территорияне планлы-даими санитар чистарту;

- калдыклар җыю өчен су үткәрми торган контейнерлар куеп, каты өслекле махсус мәйданчыклар оештыру;

- каты көнкүреш калдыклары полигонына чүпне дифференциацияләнгән (аерым) җыюны һәм алып ташлауны оештыру;

– көнкүреш шартларында кулланыла торган энергия саклаучы лампалар кабул итү буенча кабул итү пунктын оештырырга һәм аларны агулы югары класслы калдыкларны утильләштерү урыннарына алып чыгарга;

- пыяла җылыту, пыяла вату, макулатура, металл банкалар, металл ватыклары, пластика һәм пластик шешәләр, киҗе-мамык җиләкләр, автомобиль шиннары кабул итү пунктын оештырырга.

- урам сметасын һәм төзелеш чүп-чарын изоляцияләүче катламны тутыру өчен каты көнкүреш калдыклары полигонына алып ташлау.

4. Җылылык белән тәэмин итү

Ут торак, иҗтимагый төзелешне - беренче чиратта (2020г) һәм исәп-хисап срогына (2025г) җылылык белән тәэмин итү түбәндәгеләрне тормышка ашыру тәкъдим ителә:

- ике контурлы яисә бер контурлы җылылык генераторларыннан төзелгән йорт;

-иҗтимагый учреждениеләр - автоном җылылык чыганакларыннан.

5. Газ белән тәэмин итү

Халыкның хуҗалык-көнкүреш һәм коммуналь-көнкүреш ихтыяҗлары өчен газ чыгымнары 1 кешегә 42-101-2003 СП нигезендә бер кешегә исәпләнгән Ләшәү Тамак авыл җирлеге өчен газ куллануның төп күрсәткечләренә - 220 нм3/елга билгеләнгән.

Җирле генераторлардан җылыту өчен газның чыгымнары җылылык йөкләнешенә туры китереп билгеләнгән.

Халыкның коммуналь-көнкүреш ихтыяҗларына газга ихтыяҗ беренче чиратта (2020г) һәм исәп-хисап срогына (2025г) таблицада күрсәтелгән.

Халыкның коммуналь-көнкүреш ихтыяҗларына газга ихтыяҗ

пп	**Авыл җирлекләре исемнәре**	**Еллык газ тоту, мең нм3/ел**	
		I чират 2025 ел	**Исәп-хисап срогы (2025 ел)**
	Ләшәү Тамак	212,30	177,10
	Барлыгы:	**212,30**	**177,10**

Проект барлык объектларны газ белән тотрыклы тәэмин итүгә мөмкинлек бирә торган газүткәргечләрнең гамәлдәге системасын максималь файдалану күздә тотыла.

РФ Дәүләт шәһәр техник күзәтчелегенең «Газ бүлү һәм газ куллану системаларының куркынычсызлыгы кагыйдәләре» таләпләре нигезендә 2003 елда корыч газүткәргечләр өчен техник диагностикалау файдалануга кертелгәннән соң 40 ел узгач үткәрелергә тиеш.

Газүткәргечләрнең техник торышы турында диагноз кую һәм аларны алга таба куллану ресурсын билгеләү буенча мәгълүматлар булмау сәбәпле, техник чишелешләрдә гамәлдәге газүткәргечләрне максималь саклау һәм куллану күздә тотыла. Җитештерү буенча гамәлдәге барлык ГРП торак-коммуналь секторны беренче чиратта һәм хисап чорына газ белән тәэмин итәчәк. ГРПны алыштыру таләп ителми.

Ләшәү Тамак авыл җирлегендә торак йортлар төзелеше белән бәйле рәвештә түбән басымлы газүткәргечләр (беренче чиратта, Ләшәү Тамак - 1,0 км, Дүсем - 1,0км, Сарайлы-3,0 км), исәп-хисап срогына Ләшәү Тамак авылы - 1,0км.Дүсем-0,5км, Сарайлы авылы - 2,0 км) исәпләнә.

Ләшәү Тамак авыл җирлеген газ белән тәэмин итү схемасы инженерлык челтәрләренең җыелма график материалында китерелгән. Түбән басымны газ белән тәэмин итү челтәрләренең сузылышын киләчәктә проектлауның алдагы стадияләрендә ачыкларга кирәк.

6. Электр белән тәэмин итү

Электр йөкләнешләрен исәпләү

Ләшәү Тамак авыл җирлегенең коммуналь-көнкүреш секторын (КБС) планлаштыру проекты буенча электр йөкләнешләре ике срокка исәпләнгән:

- беренче чират - 2020 ел;
- исәп-хисап срогы - 2025 ел.

Хуҗалык-көнкүреш һәм коммуналь ихтыяҗларның электр йөкләнешен исәпләү РД нигезендә бер кешегә электр куллану нормалары буенча 34.20.185-94 (изм. 1999) «Шәһәр электр челтәрләрен проектлау инструментлары» буенча башкарылган.

Коммуналь-көнкүреш секторының еллык электр куллану РД 34.20.185-94, 2.4.4 нче табл. "Коммуналь-көнкүреш кулланучыларының электр энергиясен тотуның зур күрсәткечләре һәм электр йөкләнешенең максимумын куллану сәгатьләренең еллык саны" нигезендә. Бер елга электр энергиясен тоту 2,170 мең кВт/кеше тәшкил итә.

Урланган күрсәткечләр электр куллануны торак һәм иҗтимагый биналар, коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре, транспорт хезмәте күрсәтү объектлары, тышкы яктырту белән күз алдында тота. Бу мәгълүматлар торак биналарда кондиционерлар, электр җылыткычлары һәм электр җылыткычлары куллануны исәпкә алмый.

Коммуналь-көнкүреш секторының исәп-хисап куәте РД нигезендә 34.20.185-94, 2.4.3 табл. "Коммуналь-көнкүреш йөкләнешенең чагыштырма исәпләү күрсәткечләре зур". Район өчен электр энергиясенең чагыштырма куәте 0,492 кВт/кеше тәшкил итте ("кече" шәһәрләрнең категориясе, табигый газдагы плиталар белән). Таблицада китерелгән күрсәткечләр торак һәм иҗтимагый биналарның (административ, уку, фәнни, дәвалау, сәүдә, тамаша кылу, спорт), коммуналь предприятиеләрнең, транспорт хезмәте күрсәтү объектларының (автомобильләрне саклау өчен гаражларның һәм ачык мәйданчыкларның), тышкы яктылыкның йөкләнешен исәпкә ала. Таблицада, кагыйдә буларак, шәһәр бүлү челтәрләре буенча тукланучы төрле вак фикерле кулланучылар (4 п.п. саналган искәрмәләрдән тыш) исәпкә алынмаган.

Электр куллану, куәт күрсәткечләре
коммуналь-көнкүреш секторының трансформатор егәрлеге сроклары буенча

	Башлангыч ел 2010 ел	Беренче чират 2020 ел	Исәп-хисап срогы 2025 ел	2010 елга карата 2025 елга үсеш
1.еллык электр куллану мең кВт/год	2148,30	2094,05	1746,85	-401,45
2. Исәп-хисап куәте, кВт	487,08	474,78	396,06	-118,02
3. Трансформатор куәте (тулы куәте), кВА	518,17	505,09	421,34	-96,83

Коммуналь-көнкүреш секторының еллык электр куллану (мең кВт*сәг/ел) 6.3 нче таблицада китерелде. Коммуналь-көнкүреш секторының исәп-хисап куәте 6.4 нче таблицада китерелде. Коммуналь-көнкүреш секторының исәп-хисап трансформатор куәте (кВА) таблицада китерелгән.

Еллык электр куллану
коммуналь-көнкүреш секторы, мең кВт.ч/ел

Халык пунктлары	Исәп-хисап срогы этаплары		
	Чыгыш елы	2020 елның беренче чираты.	2025 елның хисап срогы
Ләшәү Тамак СП	**2148,30**	**2094,05**	**176,85**
Ләшәү Тамак ав.	522,97	514,29	496,93
Дүсем ав.	607,60	631,47	501,27
Түбән Ләшәү ав.	264,74	236,53	97,65
Сарайлы ав.	752,99	711,76	651,00

Исәп-хисап куәте
коммуналь - көнкүреш секторы, кВт

Халык пунктлары	Исәп-хисап срогы этаплары		
	Чыгыш елы	2020 елның беренче чираты.	2025 елның хисап срогы
Ләшәү Тамак СП	**487,08**	**474,78**	**396,06**
Ләшәү Тамак ав.	118,57	116,60	112,67
Дүсем ав.	137,76	143,17	113,65
Түбән Ләшәү ав.	60,02	53,63	22,14
Сарайлы ав.	170,72	161,38	147,60

Коммуналь-көнкүреш секторының исәп-хисап трансформатор куәте, кВА

Халык пунктлары	Исәп-хисап срогы этаплары		
	Чыгыш елы	2020 елның беренче чираты.	2025 елның хисап срогы
Ләшәү Тамак СП	***523,93***	***511,89***	***448,56***
Ләшәү Тамак ав.	259,09	255,94	239,72
Сарайлы авылы	107,30	102,06	83,74
Түбән Ләшәү ав.			
Дүсем ав.	157,54	153,88	125,09

Хәзерге вакытта электр энергиясен кулланунның исәп-хисап срокларына кадәр дә фаразланмый. Килеп туган вәзгыятькә бәйле рәвештә, районны электр белән тәэмин итүнең гамәлдәге схемасын һәм КБС секторы өчен яңа ТП төзүне куллану мөмкинлеге бар, әмма гамәлдәге схемаларның эшкә яраклылыгын саклап калу һәм искергән ТП, КТП һәм ВЛ реконструкцияләү мөмкинлеге генә бар.

7. Аз агым челтәрләре

Проект белән телефонлаштыру, телевидение һәм радиофикация системаларын гамәлдәге элемтә системаларыннан 100% проектлау тәкъдим ителә.

Программаны гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтиҗәләре һәм аның социаль-икътисадый нәтиҗәлелеген бәяләү

Программаны гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелеген бәяләү түбәндәге күрсәткечләргә ирешү зарурлыгын исәпкә алып, 2014 елгы күрсәткечләр белән чагыштыру нигезендә уздырыла:

-халыкны эчәргә яраклы су белән өзлексез тәэмин итү;

-микробиологик күрсәткечләр буенча гигиена таләпләренә туры килми торган эчә торган суның тикшерелгән пробаларының чагыштырма авырлыгы 2016 елга 0,5 %ка кадәр кимеде;

-коммуналь су белән тәэмин итү һәм су бүлеп бирү системаларының тузу дәрәҗәсе елына 5 %ка кимеде.

Программа чараларын гамәлгә ашыруның гомуми икътисадый нәтиҗәсенә чирләүчәнлекне киметү, халыкның гомер озынлыгын арттыру, Ләшәү Тамак авыл җирлеге территориясендә социаль-экологик хәлне яхшырту исәбенә ирешелер дип көтелә.

Программаны гамәлгә ашыру механизмы

Программаны гамәлгә ашыру Ләшәү Тамак авыл җирлеген коммуналь инфрастуктураның сыйфатлы хезмәтләре белән тәэмин итүгә юнәлдерелгән программа чаралары комплексын үтәү юлы белән гамәлгә ашырыла.

1. Ләшәү Тамак авыл башкарма комитеты:

- Ләшәү Тамак авыл җирлегенең коммуналь инфраструктурасын комплекслы үстерү программасын эшли;
- коммуналь инфраструктураны комплекслы үстерү программасы нигезендә коммуналь комплекс оешмалары тарафыннан эшләнә торган инвестиция программалары проектларын формалаштыруга техник йөкләмәне раслый;
- коммуналь комплекс оешмалары тарафыннан аларны гамәлгә ашыру өчен кирәкле финанс ихтыяҗларын исәпләү өчен расланган техник бирем шартларына туры килү-килмәү предметына әзерләнгән инвестиция программалары проектларын тикшерә;

- кулланучылар өчен бәяләргә (тарифларга) өстәмәләр күләме һәм коммуналь комплексны оештыру товарларына һәм хезмәтләренә тарифларга туры килә торган өстәмә тарифлар, шулай ук коммуналь инфраструктура системасына тоташтыруга тариф күләмнәре турында тәкъдимнәр әзерли;

- кулланучылар өчен бәяләргә (тарифларга) тәкъдим ителә торган өстәмә бәяләрне һәм коммуналь инфраструктура системасына тоташтыру тарифын исәпкә алып, коммуналь комплекс оешмаларының товарларыннан һәм хезмәт күрсәтүләреннән файдалану мөмкинлеген анализлый;

- коммуналь комплексны оештыруның инвестиция программасы проектын һәм әлеге оешма тарафыннан бирелгән исәпләүләрне раслау өчен муниципаль берәмлекнең закон чыгару органына җибәрә;

- коммуналь комплекс оешмалары белән әлеге оешманың расланган инвестиция программасын гамәлгә ашыру шартларын билгели торган коммуналь инфраструктураны үстерү максатларында шартнамәләр төзи;

- коммуналь комплекс оешмаларының инвестиция программалары үтәлешенә мониторинг үткәрә.

2. Сарман муниципаль районының коммуналь комплексын җирлек башлыгы тарафыннан расланган һәм коммуналь инфраструктураны комплекслы үстерү программасы нигезендә эшләнгән техник бирем шартлары нигезендә оештыру:

- инвестиция программасы проектын һәм әлеге программаны гамәлгә ашыру өчен кирәкле финанс ихтыяҗларын исәпләүне әзерли;

- инвестиция программасының әзерлекле проекты һәм аны гамәлгә ашыру өчен кирәкле финанс ихтыяҗларын исәпләү инвестиция программасы проектының аны формалаштыруга һәм гамәлгә ашыру өчен кирәкле финанс ихтыяҗларын исәпләүгә расланган техник бирем шартларына туры килү-килмәвенә тикшерү үткәрү өчен муниципаль берәмлекнең башкарма органына тапшырыла;

- кирәк булган очракта, бирелгән исәп-хисапларның туры килмәвен тикшерү нәтиҗәсендә ачыкланган, бирелгән инвестиция программасы проектына хисапланган финанс ихтыяҗларының яисә әлеге программа проектына аны эшләүгә техник йөкләмә туры килмәвен тикшерү нәтиҗәсендә ачыкланган өзекләр;

- расланган инвестиция программасын гамәлгә ашыру шартларын билгели торган коммуналь инфраструктураны үстерү максатларында муниципаль берәмлекнең башкарма органы белән шартнамә төзи.

Коммуналь комплекс оешмалары тарафыннан коммуналь инфраструктураны төзү һәм модернизацияләүгә алына торган акчалар түбәндәгеләр исәбеннән төзелә:

- тоташтыру һәм соратып алына торган йөкләнешкә тарифның тигез әсәрен тоташтыру өчен түләүләр;

- Кулланучылар өчен бәяләргә (тарифка) һәм бер елда куелган кулланучылар санына (җылыга, суга һ.б.) өстәмә бәянең инвестиция өлешен тәшкил итә.

Ләшәү Тамак авыл җирлеге генераль планының төп техник-икътисадый күрсәткечләре

№ т/б	Күрсәткеч атамасы	Үлчәү берәмлеге	Чыгыш елы 2021 ел	Беренче чират (2012-2020 еллар).	Исәп-хисап срогы (2021-2025 еллар)
1.	**Ләшәү Тамак авыл җирлеге территориясенең гомуми мәйданы**	**га**	**8230,47**	**8230,47**	**8230,47**
2.	**Торак пунктлар территорияләренең гомуми мәйданы, шул исәптән:**	**га**	**292,09**	**304,02**	**304,02**
	Ләшәү Тамак авылы	га	51,06	51,06	51,06
	Дүсем ав.	га	83,20	87,89	87,89
	Түбән Ләшәү ав.	га	63,89	63,89	63,89
	Сарайлы ав.	га	93,94	101,18	101,18
3.	**Халык**				
3.1	Халык саны - барлыгы, шул исәптән	кеше	**1004**	**965**	**805**
	Ләшәү Тамак авылы	кеше	240	237	229
	Дүсем ав.	кеше	293	191	231
	Түбән Ләшәү ав.	кеше	116	109	45
	Сарайлы ав.	кеше	355	328	300
4.	**Торак фонды**				
4.1	Торак фонды - барлыгы, шул исәптән	мең кв. м.	**23,9**	**34,01**	**39,59**
	Ләшәү Тамак авылы	мең кв. м.	5,1	7,06	9,36
	Дүсем ав.	мең кв. м.	7,3	9,27	10,05
	Түбән Ләшәү ав.		4,0	4,0	4,0
	Сарайлы ав.	мең кв. м.	7,5	13,67	16,17
4.2	Яңа торак төзелеше чорында - барлыгы, шул исәптән	мең кв. м.	-	**10,11**	**5,58**
	Ләшәү Тамак авылы	мең	-	1,96	2,30

		кв. м.			
	Дүсем ав.			1,97	078
	Түбән Ләшәү ав.	мең кв. м.	-	0,00	0,00
	Сарайлы ав.		-	6,17	2,50
4.3	Гомуми торак мәйданы белән халыкның уртача тәэмин ителеше	кв.м. /кеше.	23,38	29,8	40,9
3.	**Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектлары**				
3.1	Балалар бакчалары, шул исәптән.	урын	40	70	70
	гамәлдәге сакланучылар		-	40	70
	- яңа төзелеш		-	30	-
3.2	Гомуми белем бирү мәктәпләре, шул исәптән.	урын	410	410	410
	гамәлдәге сакланучылар			410	410
	- яңа төзелеш			-	-
3.3	Амбулатор-поликлиника учреждениеләре, шул исәптән.	керү / смена	45	45	45
	гамәлдәге сакланучылар			45	45
	- яңа төзелеш			-	-
3.4	Мәдәният йортлары һәм авыл клублары, шул исәптән	.	250	310	310
	гамәлдәге сакланучылар			250	310
	- яңа төзелеш			-60	-
3.5	спорт заллары, шул исәптән	Идән мәйданы кв.м.	216	338	338
	гамәлдәге сакланучылар		-	216	338
	- яңа төзелеш		-	122	-
3.6	Яссы спорт заллары, шул исәптән	кв.м	1787	2000	2000
	гамәлдәге сакланучылар		-	1787	2000
	- яңа төзелеш		-	213	-
3.7	Көнкүрешкә хезмәт күрсәтү предприятиеләре, шул исәптән	эшче урын.	-	18	18
	гамәлдәге сакланучылар		-	-	18

	- яңа төзелеш		-	18	-
3.8	Сәүдә предприятиеләре, шул исәптән	кв.м. торг.	83	289	289
	гамәлдәге сакланучылар		-	83	289
	- яңа төзелеш		-	206	-
4.	**Халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү**				
	Зиратларның гомуми саны, шул исәптән:	га	13,2	13,2	13,2
	Ләшәү Тамак авылы	га	4,6	4,6	4,6
	Дүсем ав.		3,0	3,0	3,0
	Түбән Ләшәү ав.	га	1,8	1,8	1,8
	Сарайлы ав.	га	3,8	3,8	3,8
5.	**Табигатьне саклау һәм табигатьтән нәтиҗәле файдалану**				
5.1	Гомуми файдаланудагы яшелләндерү	га			
5.2	Санитар-яклау яшелләндерүе	га			
5.3	Урман-болын полослары	га			
5.4	Санитар-яклау зоналарында яшәүче халык	кеше			
6.	**«Транспорт инфраструктурасы»;**				
6.1	Региональ яисә муниципальара әһәмияттәге автомобиль юллары	км	25,36	25,36	29,26
6.2	Җирле әһәмияттәге автомобиль юллары	км	10,5	10,5	10,5

Инженерлык инфраструктурасын модернизацияләүгә чыгымнар.

2015 елдан 2025 елга кадәр Ләшәү Тамак авыл җирлеген су белән тәэмин итү системаларын үстерү

№ т/б	исеме	Участокның мәйданы (га)	Озынлык (км)	Су манаралары (шт)	СМР бәясе агымдагы бәяләрдә (млн. сум).	Төзелеш башлануы (ел)
1	Ләшәү Тамак	-	1,9	1	0.5	1976

2	Дүсем	-	3,4	1	-	2014
3	Түбән Ләшәү	-	-	-	-	-
4	Сарайлы	-	4,4	1	3.2	1990
	БАРЛЫГЫ					

2015 елдан 2025 елга кадәр Ләшәү Тамак авыл җирлеген газ белән тәэмин итү системаларын үстерү

№ т/б	исеме	Участокның мәйданы (га)	Озынлык (км)	СМР бәясе агымдагы бәяләрдә (млн. сум).	Төзелеш башлануы (ел)
1	Ләшәү Тамак авылы	-	4.9	0.5	1992
2	Дүсем ав.	-	7.1	0.5	1991
3	Түбән Ләшәү ав.	-	3.8	0.5	1993
4.	Сарайлы ав.	-	5.1	0.5	1993
	БАРЛЫГЫ				

2015 елдан 2025 елга кадәр Ләшәү Тамак авыл җирлеген электр белән тәэмин итү системаларын үстерү

№ т/б	исеме	Участокның мәйданы (га)	Озынлык (км)	СМР бәясе агымдагы бәяләрдә (млн. сум).	Төзелеш башлануы (ел)

1	Ләшәү Тамак авылы	-	9.8	0.5	2012
2	Дүсем ав.	-	14.5	8.0	1985
3	Түбән Ләшәү ав.	-	8.0	6.0	1986
4.	Сарайлы ав.	-	10.5	10.0	1990
	БАРЛЫГЫ				